

IRODALOM.

Bruce Barton: *The Man Nobody Knows.* (Akit senki sem ismer). Az igazi Jézus felfedezése. The Bobbs-Merrill Comp. Indianapolis, 1924.

A háboru után számtalan Jézus Élete jelent meg, a legkülönbözőbb felfogással tárgyalva a Názáreti Ember csodás és sok tekintetben még ma is homályba, mithoszok ködébe burkolt lényét. Valahogy mintha az eddig létező magyarázatok nem tudnák kielégíteni az emberiség lelkét. Viszont azonban soha sem volt oly mohó a vágy: közelébe, testvéri melegségébe férközni ennek a csodás Embernek. Minden társadalmi osztály, vallás, foglalkozás, a magáénak akarja őt tartani, más szóval, lényét a maga szemüvegén át nézi, s így könnyebben követheti. Ezek az új életrajzok mindenütt kihangsúlyozzák, hogy egy vallás nem aszerint áll, vagy bukik, hogy dogmái milyen filozófiai egységet tudnak megközelíteni, hanem, hogy a Názáreti Ember alakja melyiknél talál a legjobb magyarázatra s melyik viszi Őt a mindennapi emberhez, az ő problémáihoz és nehézségeihez a legközelebb.

Mr. Bartonnak ez nem a legelső ilyen irányú könyve, de mindannyi között ez a legsikerültebb. Ő az üzletember szempontjából tárgyalja a Jézus alakját és szereplését. A sikere óriási volt és az ma is. Pedig a könyvnek sok gyöngéje van, melyek főként az újabb biblia-kritika és általában a vallásnak, mint tudománynak nem ismerésén alapulnak. Mindjárt a kiinduló pontja is helytelen. A könyv mottójául odateszi Jézusnak azt a mondását, melyet az őt kereső Máriának és Józsefnek mondott, mikor őt sok keresés után a templomban a vénekkel vitatkozva találták. (Lukács II. 49.) Angolul ez így hangzik: „Wist ye not that I must be about my Fathr's business?” Itt a „business” szó csalékony. Ez annyit is jelent, mint „üzlet” s erre alapította Mr. Barton a felfogását; ám annyit is jelent, mint „dolog”. A magyar Biblia sokkal szerencsésebben így fordítja az idézett helyet: „Avagy nem tudjátok-e, hogy nekem azzal kell foglalatoskodnom, amelyek az én Atyámnak dolgai?” Szerzőnek elég lett volna belekukkantania az angol Dictionary of Christ and the Ghospels c. munkába, mely ezt az egész ügyet Business név alatt kifejti és megmagyarázza. Mr. Barton aztán a fenti hibás értelmezés alapján kimondja, hogy ő volt a modern üzlet megalapítója.

A könyv sikerének titkát felfogásának érdekességében kell keresnünk. Nem új ugyan, de mégis jól esik hallani, hogy Jézus nem volt sápadt, szikár, örökké bőjtőlő és másokat is aszkétaságra buzdító Szomorúságok Embere, hanem igenis egy erőteljes, életigenléssel tele, sok optimizmussal felruházott lélek, aki a mindennapi élet kis örömeitől nemhogy elvonni akarna, hanem azokban ő maga is részt vett. Hogy aztán csakugyan meg voltak-e benne azok a tulajdonságok is, amelyek ma ú. n. „sikeres üzletembernek“, még pedig amerikai mérték szerint, az alapvonásai, az kérdés. Az író ezt szeretné bizonyítani, de bizonyítgatásai ötletszerűleg, sokhelyt nevetségesen naivan vannak összeszedve. Beszéljenek a fejezetek címei a könyv tartalmáról. I. Az intéző-kormányzó kéz. II. A természet embere. III. A társaságbeli ember. IV. A ő módszerei. V. Az ő reklamáijai. VI. A modern üzlet alapítója. VII. A Mester.

Ez a könyv mireánk nézve csak annyiban érdekes, hogy az emberek lelkében megnyilvánuló erős vágyak ad kifejezést, mely szeretné Jézust kivonni a dogmák és a Logos ködéből, hogy a maga igazi emberségében ideáljának állíthassa és követhesse. Az a sok tizezer példányszám, mely a fenti könyvet üzleti sikerré tette, bizonyosság arra, hogy a dogmák tanította Fájdalmak Embere át fog változni az Élet Emberévé, hogy igazán megváltója legyen az emberiségnek; nem a vérevel, hanem a mosolyával.

És azt a sok ezer példányt nem unitáriusok vásárolták össze egyedül, hanem katolikusok és protestánsok egyaránt.

Sz. S.

TARTALOMJEGYZÉK

a Keresztény Magvető 1926. évi folyamához.

I. Egyházi dolgozatok.

	Lap.
A. Faut: Prédikáció és istentisztelet	203
Pálffy Márton: Amerikai protestáns liturgia	239

II. Hittaniak, bölcselmiek.

Barth, Karl: Jakab apostol	197
Csiky Gábor dr.: Vallás és teológia	25
Kiss Elek dr.: A vallás és erkölcs unitárius nézőpontból	9, 69
Vári Albert: A betűk lelke	177

III. Nevelés, oktatásügy.

Iskolafelügyelőség gondnoki és tanári beiktató ünnep a kolozsvári kollégiumban 1926. június 3-án:	
Vári Albert: Imádság	59
Váradí Aurél dr. isk. felügyelő gondnok: Felolvasás	62
Ferencz József dr. „ „ „ „	66

IV. Történelmiak, életiratok.

Borbély István dr.: Péterfi Dénes emlékezete	1
„ „ „ Simén Domokos és kora	49, 109, 210
Boros György dr.: Emlékezés Perczelné Kozma Flórára	5
Gál Kelemen dr.: Brassai Sámuel	132, 227
„ „ „ Jakab Elek emlékezete	183
R. H. Grützmacher: Troeltsch Ernő	86
Kurt Kessler: Eucken Rudolf	191
Orosz Endre: A kolozsi unitárius temető	246
Vári Albert: Széplaki báró Petrichevich Horváth Kálmán	94
„ „ Vargyasi id. báró Daniel Lajos	95
„ „ Az ötven éves főpásztor	105
„ „ Egyházi irodalmunk 1925-ben	155
„ „ Id. Ütő Lajos, Deák Miklós, K. Nagy Gyula emlékezete	160
„ „ A halál aratása	

V. Egyházi élet.

Feza: Köri és iskolafelügyelő gondnoki értekezletek	89
V.: Unitárius napok Kolozsvárt	147
—: Főtanács után	151

VI. Vegyesek.

Nagy Károly ref. püspök halála, 46 l. — Elhunytak, 40, 101, 176. — Ferencz József püspök balesete, 47 l. — Dávid Ferenc lapszéli jegyzetei, 47 l. — Széplaki báró P. Horváth Kálmán temetése, 101 l. — Bölöni id. Tana Sámuel, 102 l. — Kovács Buba, 103 l. — Dr. Makkai Sándor, 103 l. — Assisi Ferenc, 174 l. — A budapesti unitárius egyházközség 50 éves, 174 l. — Jakab Elek-kulturház felavatási ünnepély Szentgericén, 175 l. — Ellenreformáció Magyarországon, 175 l. — Beiratkozások különféle intézeteinkbe, 176 l. — Amerikai vendégünk, 176 l.

VII. Irodalom.

Borbély István dr.: A mai unitárius hitelvek kialakulásának története. I. köt. (Ism. dr. Révész Imre) 37 l. — *Carl Mosse Wilbur Our Unitarian Heritage.* (Ism. B—ly) 40 l. — *Vásárhelyi János*: „Bizonyágtétel.“ (Ism. Vári Albert). — *Giovanni Papini*: Krisztus története. (Ism. V. A.) — *Hirschler József dr.*: A Vatikán művészete és élete. (Ism. dr. B. I.) 96 l. — *Csiky Gábor dr.*: Hiszek egy Istenben (Ism. V. A.) 97 l. — *Vásárhelyi János*: Megvigasztaltatva — vigasztalni. (Ism. V. A.) 98 l. — *Unitárius Könyvtár.* (100 l.) — *Böhlöny Vilmos*: „Profétáljatok.“ (Ism. V. A.) 164 l. — *Unitárius Szószék* (Ism. V.) 166 l. — *Kiss Elek dr.*: Unitárius hit és erkölcsstan a nagy közönség használatára. (—) 169 l. — *Ütő Lajos*: Megnyilatkozásunk helye. (Ism. ij) 170 l. — *Albert Iván*: Száradt szirmok. (Ism. P. M.) 172 l. — *Fülöp József*: Vergődik, lázadok a lelkem. (Ism. P. M.) 173 l. — *A Kolozsvári Unitárius Kollégium Értesítője az 1925—26 isk. évről.* 173 l. — *Vári Albert*: Keressétek először Istennek országát, 176 l. — *Bruce Barton*: Akit senki sem ismer. (Ism. Sz. S.) 249 l.

